

katere so poslali brumni asumpcionisti iz Francoskega dunajskemu županu?! Vidiš, to Ti bo „mrtva roka“ vse življenje oponašala, ker se ravna po svetopisemskem reku: „Kar je desnica dala, naj ne ve levica“, čeravno je že obešeno na veliki zvon „Slovenskega učitelja“ v 3. številu. Uredništvo našega kolege ima špiceljne po vsem svetu, torej le oprezno!

„Važnost zemljepisnega pouka“ je sicer naš prerok Dragotin v „Popotniku“ še precej navdušeno opisal, ali korenito ne. Naj še torej nekaj temeljnih točk dodamo.

Dokler bodo klerikalci nasprotniki zemljepisja, bijejo sami sebe po ustih in ne pospešujejo svojih lastnih teženj. N. pr. na nižji stopnji zemljepisnega pouka — v tako imenovanem domovinoslovju — je najvažnejše, da otroci dobro vedo, kje stoji cerkev in farovž, kamor bodo še kot odrasli imeli mnogo potov, odrajtajoč svoj pobožni obulus, morda celo harač. Na to se pride takoj na sedež dekanije, potem škofije s posebnim ozirom na Št. Vid kot sedež škofovih zavodov in bodočega klerikalnega vseučilišča. Na srednji stopnji se od avstrijskih dežel obravnava le še Goriška, Tirolsko, Gornje Avstrijsko in Nižje Avstrijsko, tukaj najbolj glavno mesto Dunaj z natančnimi životopisi dr. Luegerja in Lichtensteina. Na višji stopnji od Italije Vatikan in Klozet, zlasti natančno Španija in Belgija, na Francoskem samo zavodi asumpcionistov. V drugih delih sveta zadostuje Palestina in razne misijonske postaje v boljše razumevanje „Koledarja“. Vse drugo je nepotrebna navlaka in škodljiva šara ...

Sila zanimiv je bil „Slovenec“ listek „V s v o b o d n i š o l i“ št. 31 in 32. Šolski predmeti so sami na sebi že pikantni, še bolj pa skupni pouk dečkov in deklic. „Načelo svobodne vzgoje zahteva, da se oba spola skupaj poučujeta in to ne samo v nižjih, temveč tudi v srednjih in višjih razredih. Že pred 2000 leti je „Popotnik“ zagovarjal kar najožje skupno poučevanje obeh spolov. Kako koristna je taka metoda?“ Da, silno koristna, sicer bi se ne mogle pripetiti stvari, kakršne so se godile v Š. in S. na Štajerskem. Naj vam opišem dva stebra klerikalne npravnosti, a ne iz sovraštva, le radi tega, ker se po klerikalnih listih vsak najmanjši prestop učitelja na široko razbobna po svetu.

Ivan Nazadnjak Č., župnik v Š., se je zagledal ali zamaknil v naslovni list „Zvončka“ in je postal secesionist. Njegova narobe-ljubezen je imela sedež v mladih dečkih tam, „wo nach Heine der Rücken seinen ehrlichen Namen verliert“. Celjsko okrožno sodišče je dalo nagrade za to pohujšanje — šest mesecev ječe.

J. K., župnik v S., je bil srečnejši, ker je nakrat izginil „spurlos“. Ta je vsaj ljubil dekleta in jih je na koru po izpovedi pripravljaj za obhajilo. Cerkev je bila vnovič blagoslovljena. Ali potemtakem ni potrebno skupno poučevanje obeh spolov??*)

Rešetar.

Kritiški glasovi.

Kje je pravica? Nekemu učitelju na Kranjskem je pripoznal c. kr. okrajni šolski svet z ozirom na razsodbo upravnega sodišča z dne 3. grudnia 1898 novo kvinkvenijo, četudi ni pet let preteklo, odkar je dobil zadnjo kvinkvenijo.

*) Gospod Rešetar, pravični in objektivni „Slovenec“ Vas bo dal na rešeto, in še o Veliki noči ne boste dobili odveze! Stavec.

To je naznanil okrajni šolski svet deželnemu šolskemu svetu in ta pa deželnemu odboru, ki pa ni bil s tem zadovoljen, da bi se dala učitelju kvinkvenija, katero mu je priznala edino kompetentna oblast, t. j. c. kr. okrajni šolski svet; zakaj deželni šolski svet sme le za kazen kvinkvenije odrekati, deželni odbor se pa sploh ne bi smel vtikati v to. Čudni so argumenti, na katere se opira ali deželni odbor ali deželni šolski svet ali pa oba skupaj. Učitelju se po preteku 30 let očita, da je bil prehitro definitiven ali da ni bil po zakonitem potu stalno imenovan. Sklicujeta se celo na staro „politische Schulverfassung“. Vprašamo samo: Ali je pred 30, oz. pred 28 leti še veljala stara šolska postava? Ali ni veljal že zakon z dne 14. vel. travna 1869? Ali ni bil mar dotični učitelj po tem zakonu definitivno imenovan? „Učiteljski pravnik“ je res potreben!

Kako se slovenska mladina vzgaja v koroških šolah? Tu bodi naveden drastičen slučaj, ki je gotovo vsakdanja prikažen. V nekem čisto slovenskem kraju blizu Beljaka, kjer se otroci poučujejo izključno le v edinozveličavni nemščini — mora uboga slovenska mladina v lepopisne zvezke pisati tako-le velenemško „veroizpovedanje“: „Deutscher Sinn ist Ehrenpreis, deutsches Herz Vergissmeinnicht, Deutsche Treue Augentrost“. Besede „deutsch“ so morali vse podčrtati, česar sicer v vsem zvezku ni najti v drugih stavkih. Ni li to vnebovpijoč greh, da se celo v šoli mladini vsaja v nežno srce sovraštvo do lastnega naroda ter se jih dela grde izdajice?

Vlada proti slovenski zasebni šoli v Velikovem. Z narodno požrtvovalnostjo je ustanovila svoječasno naša družba sv. Cirila in Metoda v Velikovem na Koroškem slovensko ljudsko šolo. Ker predpisuje § 72. državnega šolskega zakona, da se sme podeliti vsaki zasebni šoli pravica javnosti, kakor hitro odgovarja svojim zahtevam, se je to zaprosilo za omenjeno šolo. Naučno ministrstvo pa je prošnjo kratkoma zavrnilo, češ, učenci Ciril-Methodove šole naj dokažejo na kateri javni šoli s položenim izpitom, da šola dosega svoj smoter, za takšno izkušnjo pa bi moral vsak učenec plačati 10 kron takse. Ministrstvo dobro ve, da tega ne zmoreje učenci večinoma revnih staršev, ter je s tem le storilo veliko uslugo Nemcem, ki skačejo pijani veselja nad to brco slovenski narodnosti.

Učiteljski pravnik.

Priobčuje „Pedagogičsko društvo“ v Krškem.

(Dalje.)

Učiteljske pravice v intelektualnem (duševnem, moralnem) obziru.

B.

Učiteljice.

Kot državljanke nimajo učiteljice tistih pravic kakor učitelji, n. pr. volilne pravice v občinske zastope, v deželni in državni zbor nimajo. Tudi po državljanskem zakoniku nimajo tiste veljave povsod kakor moški, n. pr. kar se tiče pričevanja in še nekaterih drugih malovažnih zadev.

Kot učiteljice pa imajo v svojem stanu z učitelji vred enake pravice, posebno v duševnem ali moralnem obziru. N. pr. učiteljica lahko postane nadučiteljica z istimi pravicami, kakršne ima nadučitelj. V domači učiteljski konferenciji je svojim moškim kolegom enaka; v uradni okrajni učiteljski skupščini ima aktivno in tudi